

2. 5. ZÁSTAVA MASIVNÍHO ZEVNÍHO KRVÁCENÍ

ZA MASIVNÍ KRVÁCENÍ POVAŽUJEME STAV, PŘI KTERÉM DOCHÁZÍ K RYCHLÉ ZTRÁTĚ VĚTŠÍHO MNOŽSTVÍ KRVE.

VYVOLÁVAJÍCÍ PŘÍČINY:

- všechny druhy ran (zejména řezné)
- amputace

TYPICKÉ PŘÍZNAKY:

- krev stříká nebo intenzivně vytéká z rány (rozlišení tepenného a žilního krvácení není podstatné)
- postižený je bledý
- oděv je nasáklý krví, krvavá kaluž na zemi

ČÍM JE POSTIŽENÝ OHROŽEN?

- velkou krevní ztrátou s rozvojem šoku
- zástavou oběhu v důsledku vykrvácení

ČEHO POTŘEBUJEME DOCÍLIT?

- zastavit nebo alespoň výrazně omezit krvácení

POSTUP PRVNÍ POMOCI:

- zachránce se ujistí, že jemu ani postiženému na místě nehrozí žádná další nebezpečí
- zachránce postiženého posadí nebo položí
- zachránce pevně stlačí krvácející cévu překříženými prsty obou rukou přímo v ráně (ruka by měla být chráněna rukavicí, je-li to možné), paže má přitom propnuté v loktech
- pokud je postižený při vědomí a je schopen spolupracovat, tak v době, kdy si zachránce nasazuje rukavice, může sám postižený pevně stlačit krvácející cévu přímo v ráně (prsty obou rukou, případně alespoň prsty jedné ruky), v takovém případě zachránce po celou dobu pozoruje stav vědomí postiženého a v případě, že by docházelo k zhoršování stavu vědomí (zavírá oči, přestává mluvit, uvolňuje tlak v ráně), tak co nejdříve sám začne uplatňovat přímý tlak na krvácející cévu
- pokud se jedná o masivní katastrofické krvácení, tak zachránce zváží použití zaškrcovadla (turniketu), pokud je k dispozici
- **pravidla použití zaškrcovadla (turniketu)**
  - zaškrcovadlo je extrémním prostředkem v laické první pomoci
  - jeho použití je výhodné v těchto případech: při hromadném neštěstí, ve válečných podmínkách, v případě, kdy je nemožné nebo se nedaří krvácení zastavit nebo výrazně omezit přímým tlakem v ráně, při devastujícím poranění končetin
  - upřednostňován je průmyslový výrobek před improvizovanými prostředky; zaškrcovadla s vratidlem mohou mít při správném použití lepší výsledky
  - zaškrcovadlo přiložíme 5-7 cm nad ránu, ale nemělo by být přiloženo přes kloub
  - zaškrcovadlo utahujeme, dokud se krvácení nezpomalí nebo nezastaví (utahování může být pro postiženého bolestivé)
  - nedostatečně utažené zaškrcovadlo může krvácení naopak zhoršit
  - na zaškrcenou končetinu je nutné napsat čas přiložení zaškrcovadla
  - jednou přiložené zaškrcovadlo se zásadně nepovoluje
  - zaškrcenou končetinu je při déletrvajícím zaškrčení vhodné chladit
  - postižený se zaškrcenou končetinou musí být v co nejkratším čase předán zdravotnické záchranné službě, která jej dopraví do zdravotnického zařízení ke konečnému ošetření
  - v závažných případech, pokud nedojde k zpomalení nebo zástavě krvácení po utahnutí zaškrcovadla, zachránce použije další zaškrcovadlo, které umístí nad první zaškrcovadlo

- u malých dětí nebo kojenců, kteří mají příliš úzké končetiny a není možné zaškrcovadlo dostatečně utáhnout, záchránce zvolí použití přímého tlaku v ráně s nebo bez použití hemostatického obvazu
- ihned po zpomalení či zastavení krvácení volá tísňovou linku dle standardu *1.3. Přivolání odborné pomoci*, pokud je záchránců více, jeden může volat na tísňovou linku již dříve
- pokud dojde k zpomalení krvácení, tak záchránce přímo do rány přiloží klasický nebo hemostatický obvaz, poté znovu vyvíjí rukama přímý tlak na ránu
- pokud je k dispozici hemostatický obvaz, je možné ho použít (zkracuje dobu krvácení a zlepšuje prognózu raněného), pokud je v jeho používání záchránce proškolen
- v případě, že dojde ke kontrole masivního krvácení po použití přímého tlaku v ráně nebo po použití zaškrcovadla, záchránce zhotoví přímo v ráně tlakový obvaz maximálně v jedné vrstvě
- záchránce zajistí potřebná protišoková opatření dle standardu *2. 6 Vnitřní krvácení a prevence šoku*

NEVHODNÉ POSTUPY:

- použití tlakových bodů, tlakových zařízení, tlakového obvazu, zvednutí končetiny jako náhrada za manuální kompresi